

2011

UPUTSTVO ZA UPOTREBU E-Learning SISTEMA V. revizija

Direktor IKT Centra

Salim Šabić dipl.men.IT

E-mail: salim.sabic@unvi.edu.ba

Sveučilište/Univerzitet „VITEZ“

1/10/2011

SADRŽAJ

Uvod	2
1. Pokretanje WEB stranice.....	4
2. Pokretanje i korištenje WEBMAIL servisa	4
3. Prijava na E–Learning sistem	8
3.1. organizacija i izbor kursa/predmeta.....	9
3.2. stranica kursa/predmeta	10
3.3. organizacija kursa/predmeta	10
3.4. sedmice i Teme (Weeks/topics)	13
3.5. Blokovi.....	14
4. Pomoć i podrška	16

UVOD

Elektronsko učenje (e-learning) je proces sticanja kompetencija (znanja, vještina, sposobnosti) putem interneta uz korištenje računarskih aplikacija i okruženja u procesu učenja. Ovo učenje se odvija pomoću računara, putem Web-a, u digitalnim učionicama, i slično. Sadržaji su uglavnom u digitalnom obliku i prenose se preko Interneta, intraneta, audio i video zapisa, televizije i optičkih diskova (CD, DVD,...).

Jedna od definicija učenja na daljinu (Distance Learning - DL) glasi: "Obrazovanje na daljinu je sistem i proces povezivanja polaznika sa distribuiranim obrazovnim resursima". U novije vrijeme, razvojem interneta kao globalne računarske mreže, sistem učenja na daljinu koristi mogućnosti i kapacitete interneta.

Prema Lisabonskoj konferenciji DL je važan korak u realizaciji vizije u službi cjeloživotnog učenja (Life Long Learning-LLL).

Kao sastavni dio E-Learninga se ističe i učenje na daljinu. Uporedo sa favorizovanjem znanja kao najvažnijeg globalnog resursa za budućnost, u posljednjoj deceniji je intenzivno rađeno na usavršavanju i proširenju svih oblika elektronske podrške obrazovnom procesu. Pored korištenja novih tehnologija u unapređenju klasične nastave, razvijano je tzv. učenje na daljinu, sa osnovnim ciljevima da se uspostavi fleksibilnija infrastruktura, a time i dostupnost ovog oblika učenja svakom studentu, da se podigne opšti nivo digitalne pismenosti akademske populacije i razvije visokokvalitetni obrazovni sadržaj. Ove zahtjeve najoptimalnije ispunjavaju Web bazirani E-Learning kursevi, koji danas čine skoro 80% ukupnog broja obrazovnih kurseva na daljinu.

E-learning kursevi vam daju mogućnost da Vaše vrijeme planirate efikasnije, pošto on-line materijalima za učenje možete pristupiti u bilo koje vrijeme dana i noći.

Uz E-Learning računar je dostigao svoju stvarnu moć jer je postao sredstvo koje kontrolira student. Ljudi svih uzrasta mogu da nauče doslovno sve jer im je omogućeno da uče na svoj jedinstveni način u svijetu u kojem će svako morati da planira nekoliko različitih poslovnih karijera tokom života.

Potrebno je spomenuti da na stranici <http://nastava.unvi.edu.ba>, termini koji se koriste odgovaraju slijedećim pojmovima:

- **Kurs – predmet koji slušate (polazete)**
- **Kategorija – Fakultet koji studirate**
- **Podkategorija (ne mora uvijek postojati) – smjer koji studirate**
- **Predavač (Teacher) – profesor na predmetu**
- **Kreator kursa – može biti profesor ili asistent na predmetu**
- **Administrator (Operator) – administrator i osoba koja upravlja sistemom**

Direktor IKT Centra

Salim Šabić dipl.men.IT

Tel: +387 (0) 30 519 760

E-mail: salim.sabic@unvi.edu.ba

1. POKRETANJE WEB STRANICE

Za pokretanje i pregled sadržaja WEB stranice Otvorenog univerziteta „APEIRON“ Travnik (<http://www.unvi.edu.ba>), potrebno je da na Vašem računaru pokrenete Vaš WEB Browser (Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera etc.). To ćete učiniti na slijedeći način:

1. Na programskoj traci Windows-a (taskbar), kliknite na tipku **Start**, nakon toga pojavit će se **Start Menu** na kojem se u gornjem lijevom uglu nalazi ikona za **Internet Explorer** ili **Mozilla Firefox**, kliknite na nju.
2. Nakon toga pojavit će se prozor **Browser-a**, zatim u **Navigacijsku traku (Navigation Toolbar)** Browser-a ukucajte <http://www.unvi.edu.ba>, nakon čega će se pojaviti WEB stranica Univerziteta.

2. POKRETANJE I KORIŠTENJE WEBMAIL SERVISA

1. Kada ste pokrenuli WEB stranicu, na početnoj strani (Naslovnici) u desnom uglu na horizontalnom meniju, nalazi se dugme **Webmail**, kliknite na njega,

Slika 1.

2. Nakon toga pojavit će se prijavna forma kao na slici ispod:

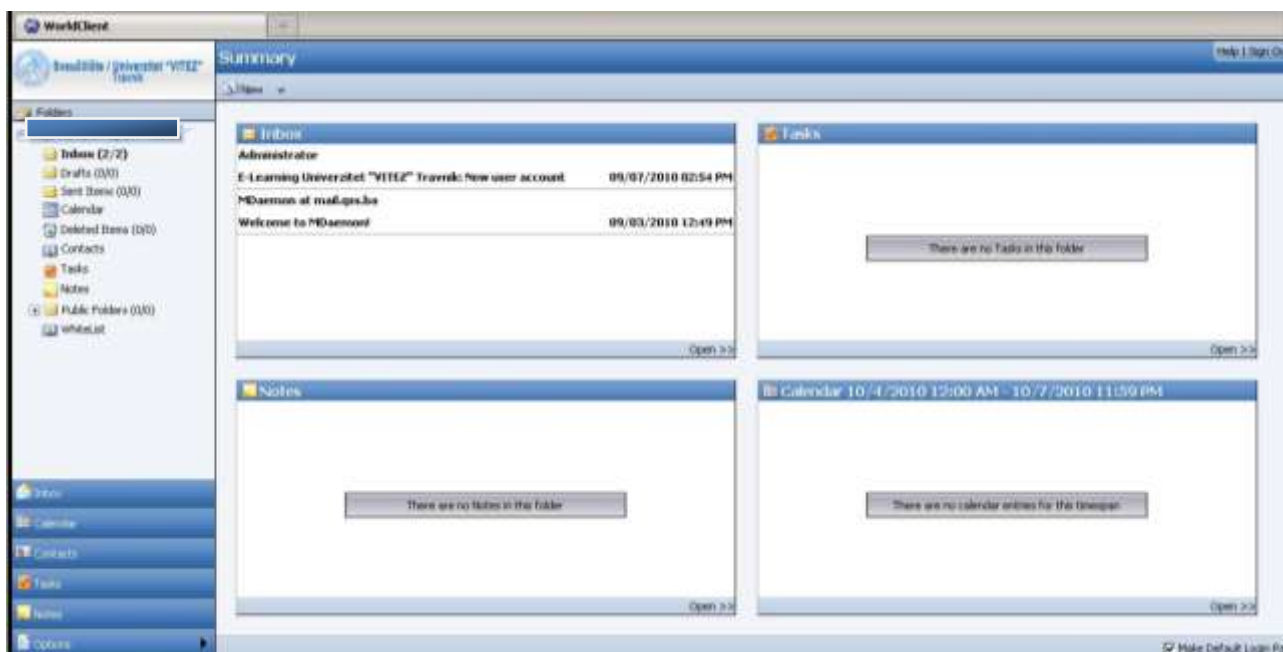

Slika 2.

3. U polje **Email adresa:** ukucajte Vašu punu **E-mail** adresu npr. ime.prezime@unvi.edu.ba.
NAPOMENA: Polje ne prepoznaje slova našeg Alfabeta kao što su č, ć, ž isl, takođe u polje ne upisujete velika slova.
4. U polje **Lozinka:** ukucajte Vašu šifru koja Vam je dodijeljena,
NAPOMENA: Preporučujemo Vam kada se ulogujete na Vaš **WEBMAIL** da odmah promijenite Vašu korisničku šifru.
5. Kliknite na dugme **Upis**, ukoliko ste ispravno unijeli podatke pojavit će se prozor kao na slici
6. Nakon prijave na E-mail servis s lijeve strane postoji korisnički meni, kliknite na **Opcije (Options)**, za podešavanje, jezika izgleda isl., prikazano na **slici 4**.

Ukoliko želite da podesite da Vaši E-mail-ovi prispjevaju na Vaš računar putem **MS Outlook-a**, podesite **MS Outlook** sa slijedećim karakteristikama:

1. Korisničko ime (USER NAME) je **UVIJEK** puna E-mail adresa npr: ime.prezime@unvi.edu.ba
2. Univerzitet „VITEZ“ posjeduje svoje **POP3** i **SMTP** servere za podešavanje Desktop E-mail klijenata kao što su **MS Outlook, Outlook Express** ili **Thunderbird**, koji su:
  - **POP3:** mail.unvi.edu.ba ili mail.qss.ba (server traži autentifikaciju) **port 995**
  - **SMTP:** mail.unvi.edu.ba ili mail.qss.ba (server traži autentifikaciju) **port 465**

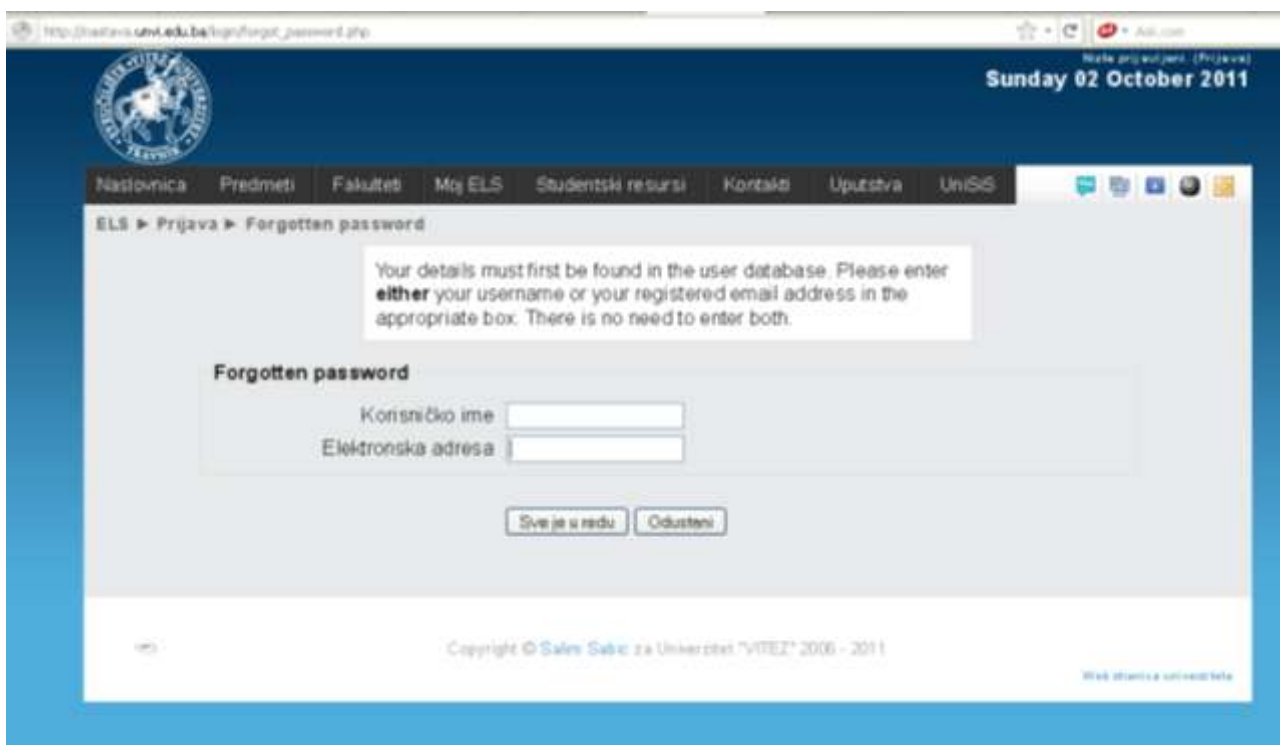
Slika 3.

Nakon što unesete podatke kliknite na dugme upis, ili jednostavno pritisnite tipku "Enter" na vašoj tastaturi. Ukoliko ste ispravno unijeli svoje podatke, prijavit ćete se na vaš webmail. Kao što možete vidjeti na slici 3.

Trebali bi da u vašem inboxu imate dva emaila. Prva je pozdravna poruka koju automatski dobijate prilikom kreiranja webmail računa. Naslov joj je: "Welcome to MDeamon!" Korisno bi bilo da pročitate njen sadržaj. Tu su osnovni podaci o mail serveru. Druga poruka nosi naslov: "E-learning Univerzitet "Vitez": New user account". U tom E-mailu su vam stigli podaci za online nastavu, korisničko ime, lozinka i adresa online nastave. Kliknete na link koji ste dobili u poruci i unesite podatke koje ste dobili putem emaila i već koristite ELS.

Ukoliko ne posjedujete taj mail potrebno je da resetujete vašu lozinku, a to ćete učiniti na tako što u Vašem browseru otvorite formu za resetovanje lozinke na online nastavi koja se nalazi na adresi:

http://nastava.unvi.edu.ba/login/forgot_password.php - Pojavit će vam se slijedeći prozor:

Slika 4.

Kao što vidite imate formu za resetovanje passworda sa dva tekstualna polja. Potrebno je da popunite samo jedno polje. Ili korisničko ime ili email adresu.

Korisničko ime za ELS je: ime.prezime

email adresa je: ime.prezime@unvi.edu.ba

Nakon unosa kliknite na dugme: Sve je u redu.

Poslije ovog koraka ELS sistem vam je poslao još jedan mail da potvrdi da ste baš vi zatražili resetovanje lozinke da ne bi dolazilo do zloupotrebe. Vraćamo se na naš webmail da provjerimo email koji smo dobili, naravno ukoliko ste unijeli ispravno korisničko ime ili validnu email adresu. Pod uslovom da su ispravni podatci uneseni, došao nam je novi email sa naslovom:

“E-Learning Univerzitet “Vitez”: potvrda promjena lozinke.”

Otvaranjem maila pratite instrukcije koje su došle u njemu (ukoliko niste vi zatražili resetovanje lozinke jednostavno ignorišite email). Ukoliko jeste vi zatražili novu lozinku, kliknite na link, i nakon što učita stranicu, dobit ćete informaciju tipa:

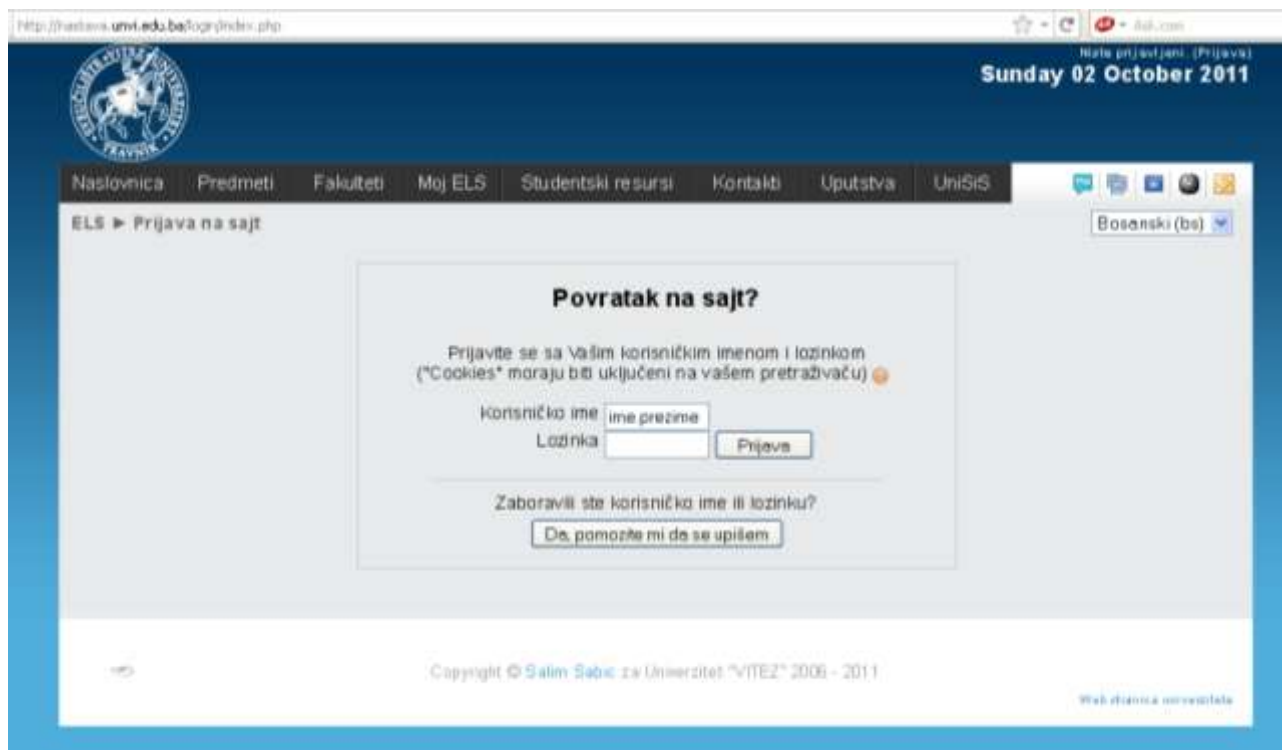
“Hvala Vam što ste potvrdili promjenu lozinke. Poruka sa Vašom novom lozinkom je poslana na Vašu elektronsku poštu **ime.prezime@unvi.edu.ba**. Nova lozinka je automatski napravljena. Možda želite da [promijenite lozinku](#) u neku drugu, koju možete lakše zapamtiti.”

3. PRIJAVA NA E-LEARNING SISTEM

U web browser upišite web adresu <http://nastava.unvi.edu.ba> koju ste dobili od IT Managementa ili posredstvom Studentske službe.

Nakon ove operacije, ELS sistem vam je automatski dodijelio novu lozinku, i prosljedio na email.

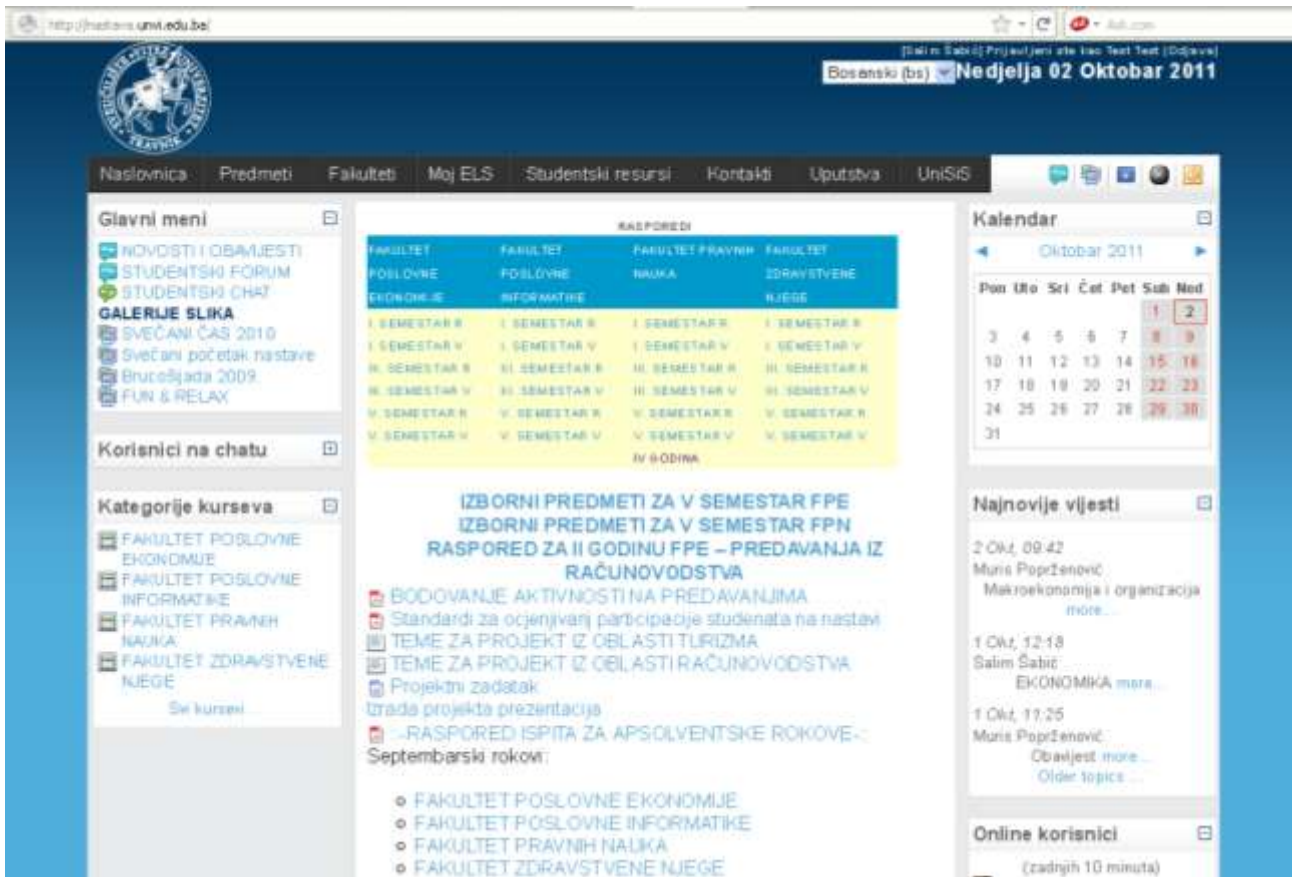
Posjetite stranicu <http://nastava.unvi.edu.ba> logujte se sa podacima koji ste dobili u posljednjem mailu i spremni ste da koristite ELS sistem.

Slika 5.

Nakon uspješne prijave na ekranu se treba pojaviti web strana kao na slici 6.

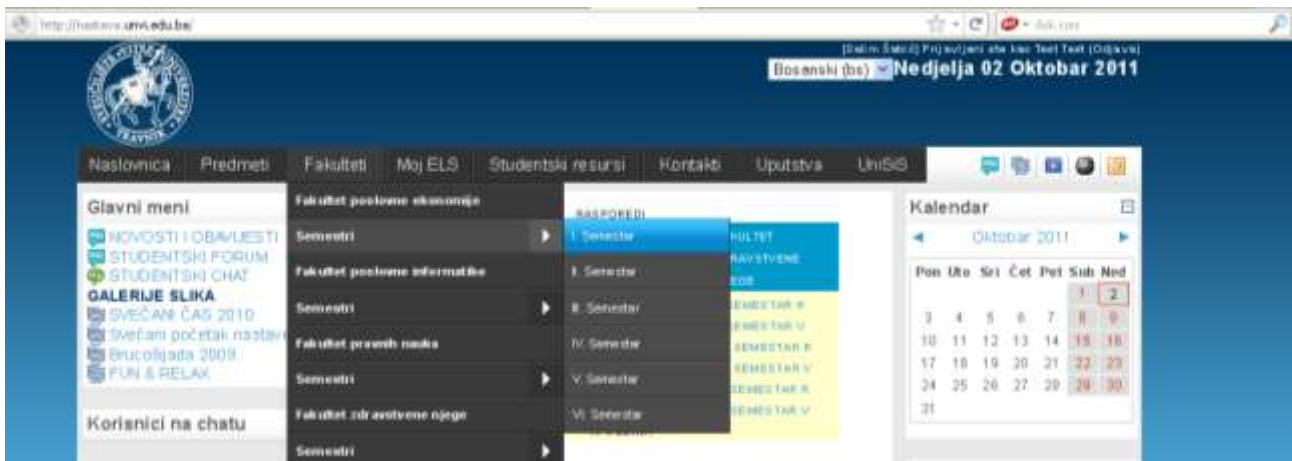

Slika 6.

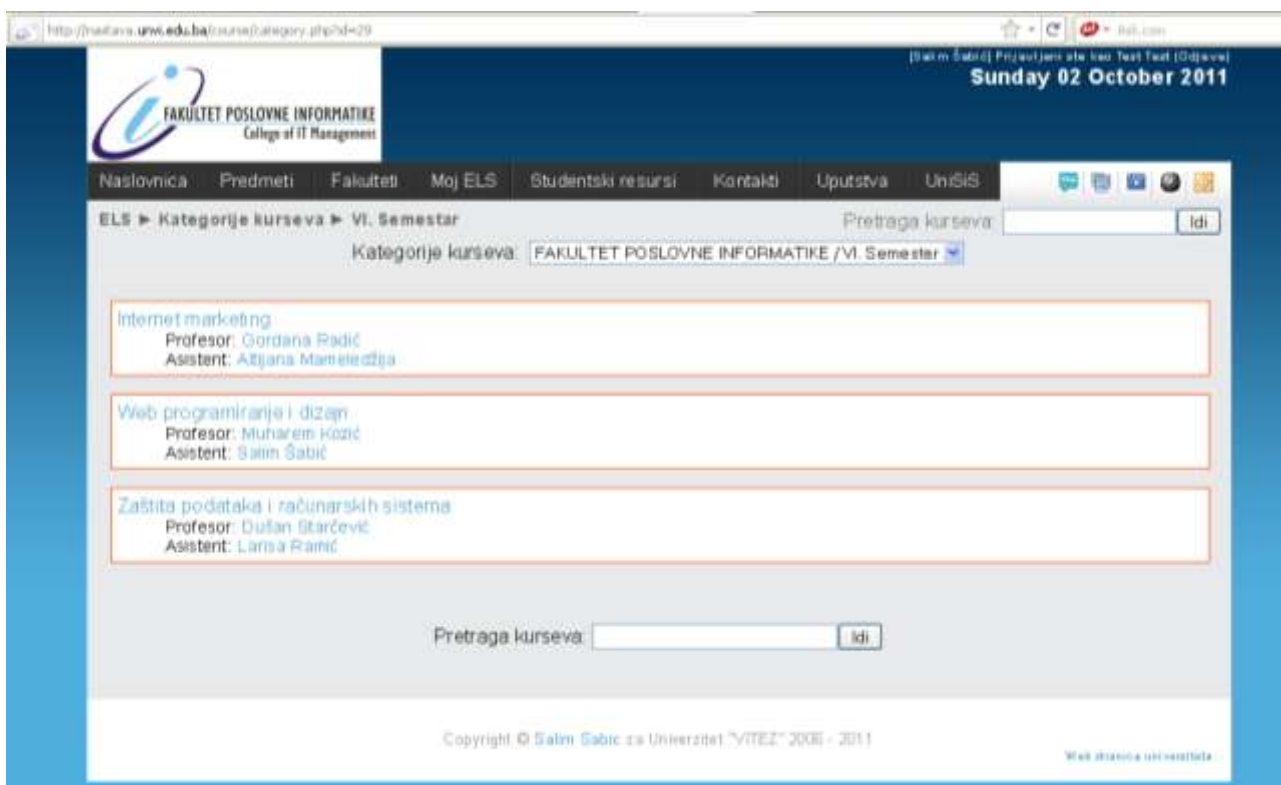
3.1. ORGANIZACIJA I IZBOR KURSA/PREDMETA

Kursevi su organizovani u kategorije, koje odgovaraju Fakultetu koji studirate, dalje su podijeljeni u podkategorije koje odgovaraju smjeru i semestru koji studirate. Klikom na kategoriju dobijate listu podkategorija te kategorije. Na gornjem padajućem meniju idete na Fakulteti -> Semestri -> Semestar koji studirate.

Slika 7.

Nakon što odaberete Fakultet na kojem studirate, slijedi podkategorija, odnosno semestar koji studirate i zatim izberete odgovarajući predmet:

Slika 8.

Za pristup pojedinim kursevima biće vam ponekad neophodan i upisni ključ (enrolment key) koji je različit za svaki kurs i dobit ćete ga od predavača - nastavnika na predavanju. Nemojte ga davati nikome ko nije na kursu.

Ovaj ključ će vam zatrebati samo pri prvom pristupanju kursu, a kod nekih kurseva se ne koristi.

Pored naziva kursa može stajati tekst sa jednim sažetim pojašnjenjem ili opisom kursa. Ukoliko nema teksta kliknite na ikonicu nakon čega će se prikazati opis kursa.

3.2. STRANICA KURSA/PREDMETA

Ovdje ćemo se pozabaviti izgledom i navigacijom samog kursa. Neki od elemenata biće kasnije nešto detaljnije objašnjeni, a nekih se nećemo ni doticati. Na samom vrhu stranice, lijevo, nalazi se naslov ili naziv kursa.

Na desnoj strani, također na vrhu stranice možete vidjeti da li ste prijavljeni, pod kojim korisničkim imenom i daje vam se mogućnost da se klikom na (Logout) odjavite ako želite.

Središnji dio stranice je namijenjen resursima koje će nastavnici postaviti u okviru stranice predmeta. Najčešće će biti organizovani u sekcije ili teme po sedmicama redavanja.

3.3. ORGANIZACIJA KURSA/PREDMETA

Postoji nekoliko načina za kretanje po stranici kursa. Osnovni meni za kretanje jeste horizontalni padajuću meni, kao na slijedećoj slici.

Slika 9.

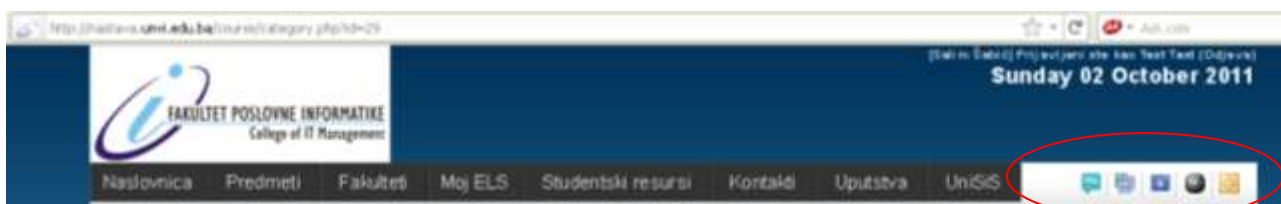
Raspored s lijeve prema desnoj strani menija:

1. **Naslovnica** – klikom na ovo dugme vraćate se na početnu stranicu bez obzira gdje se nalazite.
2. **Predmeti**
  - Moji Predmeti – Predmetu u kojima ste vi upisani (Vaš Fakultet i semestar)
  - Predmeti po fakultetima – predmet svih predmeta po fakultetima i semestrima
3. **Fakulteti**
  - Fakultet poslovne ekonomije
    - Semestri:
      - I. Semestar
      - II. Semestar
      - III. Semestar
      - IV. Semestar
      - V. Semestar
      - VI. Semestar
  - Fakultet poslovne informatike
    - Semestri:
      - I. Semestar
      - II. Semestar
      - III. Semestar
      - IV. Semestar
      - V. Semestar
      - VI. Semestar
  - Fakultet pravnih nauka
    - Semestri:
      - I. Semestar
      - II. Semestar
      - III. Semestar
      - IV. Semestar
      - V. Semestar
      - VI. Semestar
  - Fakultet zdravstvene njege
    - Semestri:
      - I. Semestar
      - II. Semestar
      - III. Semestar
      - IV. Semestar
      - V. Semestar
      - VI. Semestar
4. **Moj ELS** – ovdje možete vršiti akcije koje su vezane za vaš profil:
  - Moj profil
  - Izmjeniti profil
  - Moje poruke
  - Pregled korisnika
  - Forumi
  - E-mail servis
  - Video sekcija – nije u funkciji
  - Galerija slika
5. **Studentski resursi**

- Novosti i obavijesti
- Prijave ispita
  - Prijava ispita Fakultet poslovne ekonomije
  - Prijava ispita Fakultet poslovne informatike
  - Prijava ispita Fakultet pravnih nauka
  - Prijava ispita Fakultet zdravstvene njege
- 6. **Kontakti** – E-mail kontakt svih službi univerziteta
  - Informacije i pitanja – info@unvi.edu.ba
  - Studentska služba – studentska.sluzba@unvi.edu.ba
  - Studentska služba Vitez – studentska.vitez@unvi.edu.ba
  - Nastavna služba – nastavna.sluzba@unvi.edu.ba
  - Pravna služba – pravna.sluzba@unvi.edu.ba
  - Uprava univerziteta – uprava@unvi.edu.ba
  - Rektor univerziteta – rektorat@unvi.edu.ba
- 7. **Uputstva** – ovdje se nalaze sva neophodna uputstva za studente
  - Uputstvo za upotrebu ELS
  - Uputstvo za izradu seminarskog rada
  - Uputstvo za izradu i realizaciju prezentacije
  - Uputstvo za izradu Power Point prezentacije
  - Uputstvo za izradu Case Study
  - Uputstvo za izradu projekta
  - Uputstvo za obavljanje ferijalne prakse
  - Uputstvo za izradu diplomskog rada
- 8. **UNISIS** – Link za **Univerzitetski Integralni informacioni sistem**

Na desnoj strani trake menije, možete vidjeti ikonice koje služe kao kratice za (S lijeva na desno)

1. Forum
2. Galeriju slika - **nije u funkciji**
3. Video Sekciju - **nije u funkciji**
4. Igre - **nije u funkciji**
5. WebMail

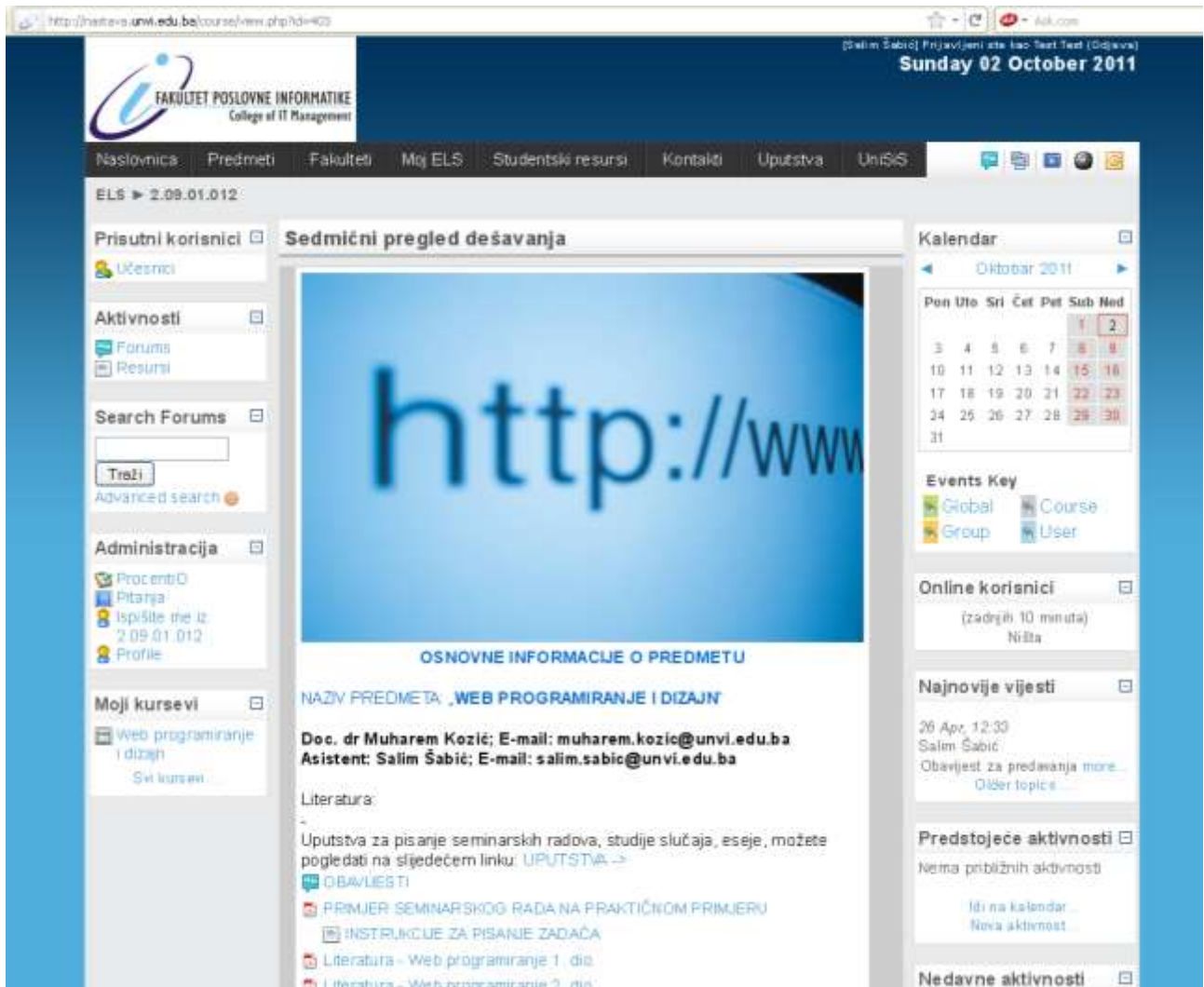

Slika 10.

Klikom na pojedine dijelove tekstualnih menija dobijate:

- **Naslovnica:** vraća vas na početnu stranicu sajta za nastavu.
- **Fakultet poslovne informatike:** dobijate početnu stranicu kategorije kursa Poslovna informatika
- **Forumi:** klikom na ovaj link dobijate spisak foruma.
-

Ovaj prikazani primjer je samo dio mogućih permutacija ovog menija. Možete promatrati tokom kretanja i pregledanja sajta kako se ovaj meni mijenja, i gdje ste trenutno pozicionirani na sajtu, te klikom na pojedine dijelove ovog menija mijenjati prikaz i poziciju u okviru sajta.

Slika 12.

Ukoliko kliknete na neki od resursa u okviru jedne teme, taj se resurs prikaže a na ekranu u gornjem desnom uglu stranice pojavi se padajući meni.

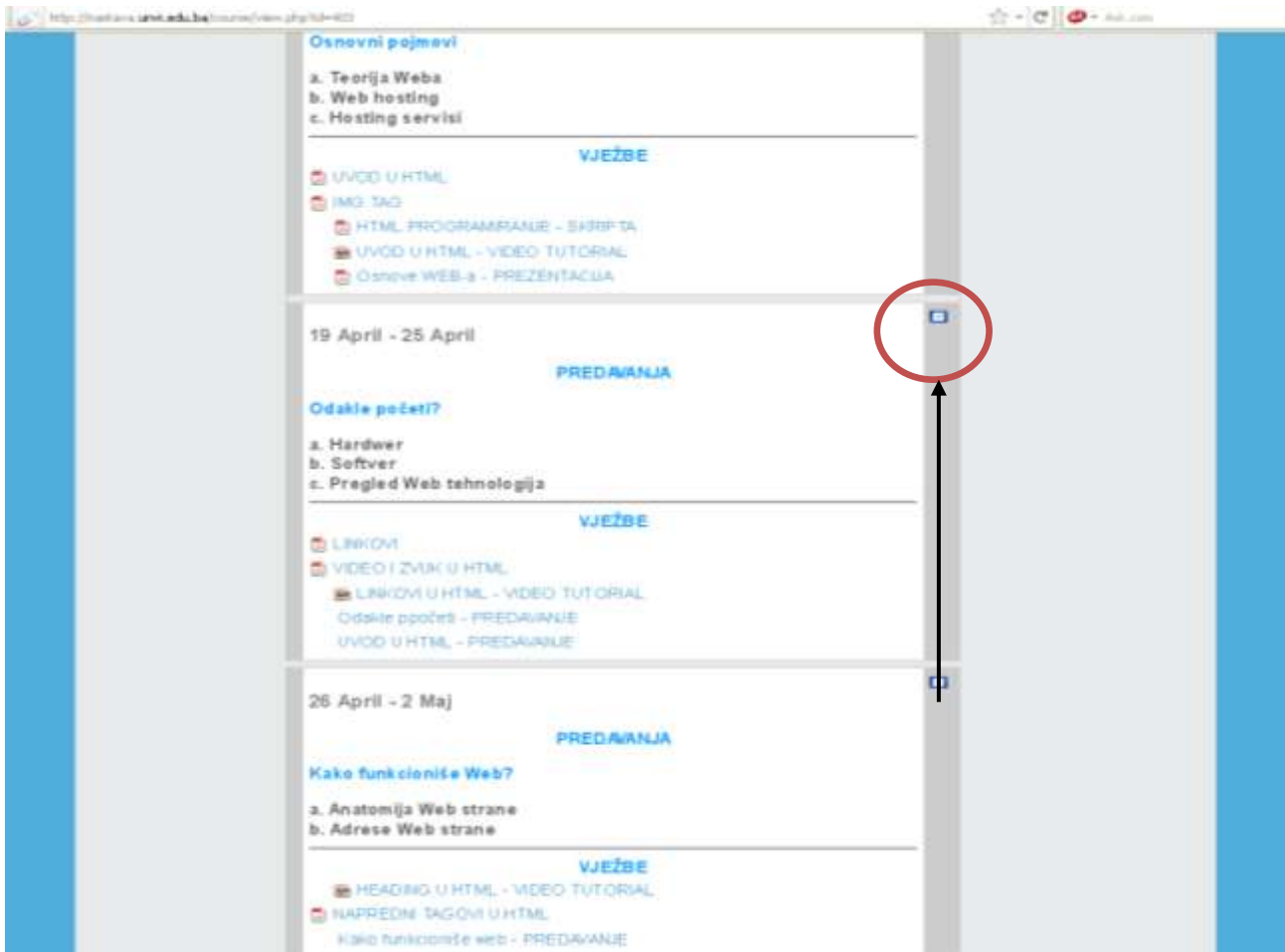
Vodite računa da snimate eventualne promjene ili pošaljete poruku prije nego što kliknete na neki od linkova na stranici u cilju promjene pogleda na resurs ili stranicu, u protivnom ćete izgubiti dotadašnji rad.

Kada se krećete po stranici kursa primjetićete dijelove teksta koji mijenjaju boju kada se pokazivač miša nađe iznad tog dijela teksta. To su linkovi koji vas kada kliknete na njih vode na ono što je nazivom opisano. I na kraju moguće je kretati se po stranicama i resursima koristeći navigacijske dugmiće u vašem web browseru. Ovo je opcija, koja se zbog dinamičkog i promjenljivog sadržaja na sajtu (koji se na forumima može mijenjati iz sekunde u sekundu) ne preporučuje.

Glavna web stranica kursa je podijeljena u nekoliko specifičnih prepoznatljivih dijelova. U narednom poglavlju biće nešto više riječi o tome.

3.4. SEMICE I TEME (WEEKS/TOPICS)

Teme su prepoznatljive u centralnom dijelu stranice kursa. Unutar tema profesor postavlja aktivnosti i resurse tj. nastavni sadržaj kursa. Izgled ove kolone može varirati u zavisnosti od želja i preferenci nastavnika koji kreira materijal. Na vrhu se može naći broj teme, datum (period u kojem se obrađuje) ili neki naziv (naslov poglavlja).

Slika 13.

Prisutni korisnici

Učesnici

Aktivnosti

Forumi
Odgovori
Resursi

Search Forums

Traži
Advanced search

Administracija

Procenti
Pitanja
Ispišite me iz 2.09.06.011
Profile

Moji kursevi

Organizacija
Računarske mreže
Svi kursevi ...

Ako želite prikaz jedne teme na stranici u jednom trenutku kliknite na mali kvadratić koji imate na desnoj strani bloka teme. Nakon tog klika pogled na istu temu izgleda skoro identično, ali su ostale teme nevidljive. Da ostale teme ponovo učinite vidljivim morate kliknuti na dvostruki kvadratić u gornjem desnom uglu teme kao na slici 13:

U slučaju da ponovo želite prikazati sve teme onda kliknete na dvostruki kvadratić koji će se pojaviti na tom mjestu. Moguće je kako je i prije navedeno, fokusirati se na pregledanje jedne teme na sajtu tako što kliknete na kvadratić u desnom uglu te teme. Ovo omogućava jednostavniji pristup toj temi u slučajevima kada imate kurs sa velikim brojem tema.

3.5. BLOKOVI

Blokovi su dijelovi teksta na ekranu koji su ograničeni kvadratnim okvirom i koji se nalaze sa lijeve ili desne strane tematskog dijela stranice. Imaju različite funkcionalnosti koje su opisane u nastavku teksta.

- **UČESNICI** -

Ovaj blok sadrži linkove na učesnike kursa i na dio koji vam omogućava uređivanje svog korisničkog profila. Ukoliko su korisnici sajta, od strane nastavnika, podijeljeni u neke grupe onda se ovdje još može vidjeti link "Grupe".

- **ONLINE KORISNICI**

Ovaj blok prikazuje učesnike kursa koji su ili koji su bili nedavno online.

- **SEDMICE ILI TEME**

Klikom na brojeve u ovom bloku prikazaćete temu pod tim rednim brojem. Prikaz ovog bloka može varirati u zavisnosti od postavki definisanih od strane nastavnika.

- **AKTIVNOSTI I RESURSI**

Ovaj blok sadrži linkove na sve aktivnosti i resurse koji postoje u okviru kursa. Ikonica (sličica) koja se nalazi sa lijeve strane teksta (tip resursa) je različita za svaki tip resursa i pomaže lakšem snalaženju na samom kursu.

- **ADMINISTRACIJA**

Administracija se odnosi na pregled svojih ocjena, mogućnost izmjene šifre korisnika uz opciju da se ispišete sa kursa.

- **KURSEVI/PREDMETI**

U ovom bloku su prikazani kursevi na koje ste vi kao upisani kao učesnik kursa. U donjem dijelu je link na sve kurseve koji vam omogućava da vidite listu kurseva ovog sajta.

- **NAJNOVIJE VIJESTI**

U ovom dijelu je dat prikaz najnovijih vijesti koje su objavljene kroz forum Novosti, sa datumom objave i imenom autora. Imate mogućnost da klikom na tekstualni link "još..." pročitate vijest direktno na forumu Vijesti i obavještenja.

- **KALENDAR**

Kao što se iz imena može zaključiti ovaj dio obezbjeđuje funkcionalnost kalendara za učesnike kursa. Klikom na datume koji su različite boje dobijate informaciju o zakazanim aktivnostima za taj dan.

- **PREDSTOJEĆE AKTIVNOSTI**

U ovom dijelu date su one aktivnosti koje se prema kalendaru pojavljuju prve.

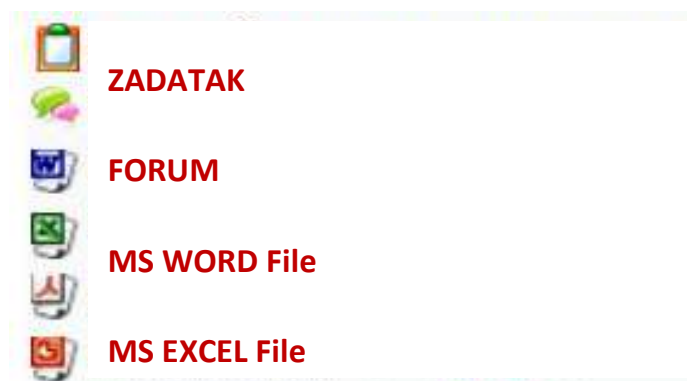
- **NEDAVNE I TEKUĆE AKTIVNOSTI**

Ovdje su prikazane nedavne i tekuće aktivnosti koje su ujedno i linkovi na te aktivnosti. Također imate opciju pregleda svih aktivnosti na kursu. Broj i način prikaza aktivnosti može varirati od kursa do kursa jer je podesiv prema preferencijama nastavnika.

- **nastavni resursi**

Kao što se iz naslova može zaključiti, kurs može sadržati nekoliko različitih tipova nastavnih resursa i aktivnosti. Resursi mogu biti u različitim formatima kao što su na primjer tekst, slike, video, web sajtovi i web strane, MS Office dokumenti, Adobe Acrobat dokumenti i sl.

Resursima se pristupa tako što kliknete na tekstualne linkove koji se nalaze desno od ikonE koja predstavlja tip resursa, kao na slijedećim primjerima:

A vertical sidebar dashboard with several sections. At the top is a calendar for July 2010, showing dates 1 through 31. Below the calendar is an 'Events Key' section with four colored icons: a green eye for 'Global', a blue eye for 'Course', a yellow eye for 'Group', and a blue eye for 'User'. Below that is an 'Online korisnici' section showing '(zadnjih 10 minuta)' and a user icon labeled 'Test Test'. Next is a 'Najnovije vijesti' section with three news items: '17 Jun, 14:07 Salim Šabić POPRAVNI TESTOVI još...', '15 Jun, 10:42 Salim Šabić VAŽNO još...', and '11 Maj, 12:29 Salim Šabić OBAVIJEST još... Older topics ...'. At the bottom is a 'Nedavne aktivnosti' section showing 'Aktivnosti za dan: Četvrtak, 1 Juli 2010, 11:26 Kompletan izvještaj nedavnih aktivnosti...' and 'Nema novosti od vaše zadnje posjete'.

4. POMOĆ I PODRŠKA

Za sva tehnička pitanja i poteškoće molimo Vas da se bez ustručavanja javite:

Direktor IKT Centra

- Salim Šabić dipl.men. IT
- e-mail: salim.sabic@unvi.edu.ba
- Kancelarija IT Management
- Lokal: 760

IT Tehničar

- Muris Poprženović
- e-mail: muris.poprzenovic@unvi.edu.ba
- Kancelarija IT Management
- Lokal: 760